

DE BEVALLING (Door Joke van der Sluis)

Zoals al eerder gezegd, duurt wachten soms erg lang. Gelukkig kunt u ook van uw zwangere poes genieten. Na een paar weken begint ze al lekker dik te worden en kunt u de kleintjes in de buik zien en ook voelen bewegen. Het voelt precies hetzelfde, alleen kleiner dan een kindje in de buik van een aanstaande mensen moeder. Aan het eind van de zwangerschap zijn de tepels al goed zichtbaar.

En weet u het nog? Vanaf de 21ste dag kleuren de tepels donkerroze tot rood en kunt de bevallingsdatum uitrekenen.

Gemiddeld wordt een tijd van +/- 65 dagen aangehouden vanaf het moment van laatste dekking tot moment dat de bevalling zich aandient. Vanaf de 59/60 ste dag is het kitten levensvatbaar maar zal uw hulp waarschijnlijk wel wat nodig hebben. Als de poes besluit om pas rond de 70ste dag te bevallen, wordt ook dat nog normaal beschouwd. Er is geen reden de dierenarts in te schakelen als de poes zich normaal gedraagt en geen stinkende afscheiding uit de vagina heeft. Vanaf ongeveer twee dagen voor de bevalling kan het voorkomen dat de poes een transparante of roze gekleurde afscheiding heeft. Wanneer de afscheiding bloederig wordt, moet u direct de dierenarts inschakelen.

Zet uiterlijk rond de 55ste dag in de ruimten waar de poes meestal verblijft een aantal stevige kartonnen dozen, gevuld met een laag kranten en theedoeken klaar, oude katoenen luiers zijn ideaal. Poes moet een kraamplek uitzoeken en ze kan beter een geplaatste doos nemen dan uw linnenkast of handdoeken mand. Een ruime stevige kartonnen doos is ideaal omdat de zijanten zo stevig zijn dat poes zich tijdens de bevalling en het persen flink kan afzetten. Hij is niet te hoog, zodat u er indien nodig makkelijk bij kunt. U kunt de poes natuurlijk ook vanaf ongeveer een week voor de verwachte bevalling in de katten kooi zetten, uiteraard met kraamdoos, eten en drinken en een kattenbak. Uiteraard moet ze zolang ze nog niet bevalt er wel dagelijks ook uit kunnen om de benen te kunnen strekken. Waar en hoe de poes uiteindelijk zal bevallen ligt aan de poes en de relatie die ze met u heeft opgebouwd. Meestal vinden barend poezen het prettig als u erbij bent om te strelen, te masseren en aan te moedigen. Soms willen ze liever alleen zijn en dan is het enige dat u kunt doen dit respecteren en vanaf afstand de boel zeer goed in de gaten houden. Houdt eventuele andere katten even op afstand, ikzelf doe de deur van de kraamkamer altijd gewoon dicht.

Vanaf een week voor de verwachte geboorte heeft u klaargezet in een gestreken sloop in een doosje of zo ;

- Een aantal gestreken ruwe handdoeken, dit is niet noodzakelijk, maar een aantal fokkers hebben de ervaring dat een ruwe handdoek om een kitten droog en warm te wrijven prettiger werkt dan een theedoek die wat gladder is.
- Een aantal gestreken katoenen luiers of theedoeken.
- Een flesje alcohol 70% om uw handen, het schaartje, eventueel het vissergaren om een navelstreng af te binden of de navelklemmetjes te kunnen ontsmetten.
- Een flesje sterilon om alle naveltjes te ontsmetten.
- Een flesje Respirot (dierenarts) om eventueel de ademhaling van het kitten op gang te helpen.
- Keukenrol of doos tissues.
- Er zijn (dierenarts) ook slijmzuigertjes in de handel.
- Het telefoonnummer van uw dierenarts.
- De telefoon onder handbereik.
- Een warmte kussentje of goed ingepakte krui (voor het geval er een kitten even apart gelegd moet worden).
- Een liefst digitale weegschaal.
- Bloknoot en pen.
- De kamer waarin bevallen wordt heeft een constante temperatuur van 22 graden Celsius, dit om afkoeling van de kittens te voorkomen.
- Een of meerdere kleuren nagellak.

Er zijn een aantal medicamenten en medische apparaatjes in de handel die u via uw dierenarts en commerciële bedrijven kunt kopen.

Natuurlijk houdt u vanaf een week voor de uitgerekende datum rekening met uw agenda. U zorgt dat er steeds iemand aanwezig is om de poes in de gaten houden. Het blijft tenslotte een gok wanneer de geboorte werkelijk zal plaatsvinden. U zou het toch vreselijk vinden als er een of meerdere jongen (om niet te spreken van poes zelf) zouden overlijden omdat u er niet was toen er iets mis ging.

De ontsluiting is begonnen. Poes is wat onrustig en likt veelvuldig haar vagina. Dan krijgt ze heftig 'buikkrampen' gaat wat sneller en oppervlakkiger ademen en kan ritmisch gaan spinnen. Ze gaat op haar zij liggen en wil zich afzetten met de achterpoten. Als ze op dat moment op uw schoot ligt, kunt u heel duidelijk de buik voelen samentrekken en als u zicht heeft op haar achterkant kunt u zien dat de vulva wat 'losser' wijder wordt. Laat u niet van de wijs brengen, het kan nu binnen ½ tot 1½ uur beginnen, maar het kan ook nog uren duren voor het eerste kitten zich aankondigt. Deze weeën zullen elkaar steeds sneller opvolgen, het is net als bij de mens, het hoeft geen dagen te duren maar kan toch behoorlijk lang zijn, zeker als je zit te wachten. Als de weeën om de paar minuten komen en poes onrustig wordt (sommige in dit stadium juist niet) en wat gaat kreunen (sommige weer niet) zal de geboorte snel beginnen.

Net als bij de mens lijken persweeën op nodig naar het toilet moeten, sommige poezen denken dat ook en kunnen wat paniekerig worden. In dit stadium steeds naar de kattenbak lopen en er met een wanhopig gezicht uitkomen.

Als het goed is ligt poes in haar werpdoos en heeft u alle eventueel benodigde spullen bij de hand!

De poes zal zich half oprichten bij het persen en zich met de achterpoten af willen zetten. Het eerste jong duurt meestal een aantal weeën voor het naar buiten wordt gelanceerd, de volgende hebben meestal aan twee of drie weeën genoeg, tenzij het een stuitbevalling is. In dit artikel gaan we er voor het gemak vanuit, dat dit jong met de snuit als eerste, in het vlies naar buiten komt. Moederpoes zal zich direct na de geboorte omdraaien, de snuit en daarna het hele jong gaan likken. Zo maakt ze de ademhalingswegen vrij en masseert het jong zodat het gaat ademen. Daarna zal bij de volgende wee de nageboorte komen. Dit kan direct na de geboorte van het jong zijn, maar kan ook een kwartiertje op zich laten wachten. Als het jong aan de placenta vastzit, (die zich nog in de baarmoeder bevindt) en de moederpoes is verder rustig en heeft het jong al schoongemaakt, kunt u voorzichtig het jong in de ene hand houden en met de andere hand aan de navelstreng heel erg zachtjes en voorzichtig de placenta naar buiten trekken. Zorg er voor dat er op geen enkele wijze druk op de navelstreng van de baby komt. Deze is snel beschadigd en een navelbreuk is snel ontstaan. Let op; elk jong heeft zijn eigen placenta (alleen een identieke tweeling of drieling heeft er samen een) die naar buiten moet komen. Het kan ook gebeuren dat een placenta niet met de volgende wee komt maar na het volgende jong. Opletten en tellen is het devies. In principe moeten er evenveel placenta's als er kittens komen. Een achtergebleven placenta kan voor levensgevaarlijke ontstekingen in de baarmoeder zorgen. Meestal zal de moederpoes door haar oerinstinct de placenta vrijwel direct opeten als die tevoorschijn komt. Dit om te voorkomen dat roofdieren in haar nest geïnteresseerd raken. Toch is het niet altijd aan te raden de poes meer dan drie nageboorten te laten opeten omdat sommige poezen er misselijk van worden en gaan overgeven. Sommige baasjes trouwens ook. U haalt ze dan gewoon snel weg.

Placenta's bevatten het hormoon ocytocine, dit hormoon zorgt ervoor dat de bevalling goed doorzet (bevordert de baarmoeder contracties) en dat de melkgifft op gang komt.

Een aantal placenta's door de moederpoes laten opeten is dus van essentieel belang. Teveel, 4 of meer placenta's maakt dat de poes misselijk kan worden en gaan overgeven en geeft veel diarree.

Ook als eerst het staartje en de achterpootjes verschijnen, is uw hulp meestal niet nodig. Anders wordt het als het staartje en een pootje eerst komt, terwijl het andere achterpootje nog in het geboorte kanaal ligt. Of zoals ik eens meemaakte, dat het kitten zijn knietjes en elleboogjes uitzette. Dit is net als bij een mensenbaby niet prettig voor het kitten en zeker niet voor de poes. Kalmeer poes, laat haar met haar achterpoten afzetten tegen uw hand, aai haar over de buik (als ze dat wil) Ook kunt u heel voorzichtig met een steriel gastendoekje het jong tijdens een wee helpen naar buiten te trekken. Let op u trekt al snel te hard! Trek nooit alleen aan het staartje of alleen aan een pootje, probeer uw vingers om de heupjes te leggen, dit om breuk en/of amputatie te voorkomen.

Als de moederpoes na ongeveer een minuut nog steeds het jong niet likt en het vlies niet van het snuitje heeft gehaald, zult u dat moeten doen. Als het vlies om het geboren jong nog volledig intact is en de moeder bijt dit niet binnen een minuut stuk, kunt u het heel gemakkelijk onder het kinnetje het vlies kapot scheuren.

U wrijft voorzichtig met een tissue het snuitje schoon en masseert de navelstreng richting het jong tot u voelt dat de navelstreng 'sluit'. Dit is meestal het moment waarop het wonder geschiedt en het jong snakkend zijn eerste teug lucht neemt. Als poes nog steeds geen aanstalten maakt het jong te likken of de navelstreng door te bijten, moet u helpen. U zet het navelklemmetje ongeveer 2 à 3 centimeter vanaf het buikje of bindt heel strak een ontsmet stukje vissersgaren op deze plek. Daarna scheurt u met uw ontsmette nagels of knipt u met een ontsmette scherpe schaar de navelstreng door aan de zijde van de placenta. U neemt het jong voorzichtig in de hand (als het al ademt) en begint het voorzichtig droog te wrijven. Als het jong niet ademt neemt u het in uw handen, het lijfje tussen de handpalmen en het kopje ondersteunt door uw rechte vingers. Nu zwaait u het jong eenmaal hard naar beneden om eventueel vruchtwater uit de luchtweegen te halen. Dan zorgt u dat het bekje geheel vrij is (ook van binnen) van slijm (eventueel

gebruikt u hiervoor een slijmzuigertje) en herhaalt de handeling. In geval van nood kunt u mond-op-mond beademing toepassen. U sluit met uw mond neus en bek af en blaast heel zachtjes lucht in de longetjes. Let heel goed op, het kitten is klein en heeft minuscule longetjes en u blaast al gauw te hard waardoor de longen worden opgeblazen

U ROOKT NIET!!! Uit eigen ervaring weet ik dat blazen in het bekje ook de ademhalingsreflex op kan roepen, dit is in ieder geval minder gevaarlijk dan de mond-op- mond- beademing. Maar in geval van nood, gewoon doen!!!

Doet dit allemaal bij voorkeur onder het toezien van moeders, zodat ze kan zien wat er met haar jong gebeurt. Als het goed is zal ze u volledig vertrouwen, maar toch graag op de hoogte blijven van alles wat er met haar kinderen gebeurt.

Leg het kitten zo snel mogelijk dicht bij de moeder haar buik en het zal zich in alle bochten gaan wriemelen om maar bij de tepels te komen.

Als moeder te druk is met bevallen om op het jong te letten en er bovenop dreigt te gaan liggen, legt u het even apart in een zacht en warm mandje met een goed ingepakte kruik tot mams klaar is en alle jongen tegelijk bij haar kunnen liggen.

Als het kitten goed ademt, weegt u het dan even en noteer het geboortegewicht op de lijst waar de geboortetijd en het geslacht en de tekening/kleur al staan opgeschreven. Omdat ook voor de eigenaar de geboorte vaak een emotioneel gebeuren is, en je toch op een heleboel dingen tegelijk moet letten, vind ik het persoonlijk een prettig idee als er naast mijzelf nog iemand is die gegevens kan noteren of dingen aan kan geven. Krijgt uw poes meerdere kittens van dezelfde kleur en tekening, merk ze dan door een klein beetje nagellak op een nageltje te stippen. Let op: de nageltjes zijn niet ingetrokken (dat kunnen ze nog niet) maar u moet wel direct noteren dat de ene tabby op de rechterduimnagel nagellak heeft en de ander op de linkerduimnagel etc. U kunt ook met verschillende kleurtjes werken.

De tijd die tussen de geboorte van het ene en het andere kitten ligt varieert meestal van 15 minuten tot een uur. Ik heb eens van een vriend meegemaakt dat er vier kittens geboren waren en moeder was erg moe geworden. Iedereen dacht dat de bevalling voorbij was en ging naar bed. De volgende morgen (10 uur later) lag er plots nog een kitten extra bij. Andere fokkers maken zelfs melding van kittens die na drie dagen na aanvang van de bevalling nog geboren werden. Heeft u de indruk dat er nog een kitten moet komen terwijl de moederpoes aangeeft dat de bevalling klaar is, waarschuw dan de dierenarts ter controle. Houdt het nest dus in de gaten en ga er de eerste nacht desnoods bij slapen.

Het klinkt vies, maar toch is het aan te raden om pas de volgende dag de nest doeken te verschonen. Tenzij ze erg nat zijn, dan kunt u de bovenste laag weghalen en als het goed is, liggen er zoveel kranten en doeken in de doos dat de geboortegruut er toch nog voldoende in blijft hangen. Verschoon de doos pas na een week helemaal, tenzij de moederpoes aangeeft dat ze het tijd vindt voor een schoon nest. De kittens zijn inmiddels wat weerbaarder en moeder is aan de routine gewend.

Denk erom, bij twijfel, paniek of ongewone omstandigheden **ALTIJD DIERENARTS WAARSCHUWEN!**

Als de poes al langere tijd aan het persen is en er komt geen kitten, kan het zijn dat het geboortekanaal verstopt is door een erg groot kitten, of dood kitten, of is er iets anders aan de hand. Waarschuw de dierenarts. Indien nodig kan er dan op tijd een keizersnede gedaan worden en blijft zowel moederpoes als hopelijk ook de kittens in leven. Het is lang niet altijd noodzakelijk dat de moederpoes tijdens de keizersnede meteen gecasteerd wordt. Ze kan zeer goed nu een keizersnede nodig hebben en het volgende nest kan via natuurlijke wijze geboren worden! Een castratie tegelijkertijd met een keizersnede kan erg belastend zijn voor de poes.

Na de geboorte doet u natuurlijk aangifte van de geboorte van het nest (zie het formulier). U doet aangifte van alle kittens. Dus ook van de kittens die de geboorte helaas niet overleefd hebben, of die na de geboorte zijn overleden. Het is altijd handig om te weten waarom het kitten het niet heeft gehaald, u kunt dit via de dierenarts laten onderzoeken. Een geboorte waar drie levende kittens uit zijn geboren en één dood kitten is toch een nest van vier. Als u dit zou ontkennen, verliest u op een bepaald moment het overzicht, of het sterfte cijfer bij een bepaalde poes boven het gemiddelde ligt. Soms is er iets aan te doen. Overleg met ervaren fokkers en/of uw dierenarts.